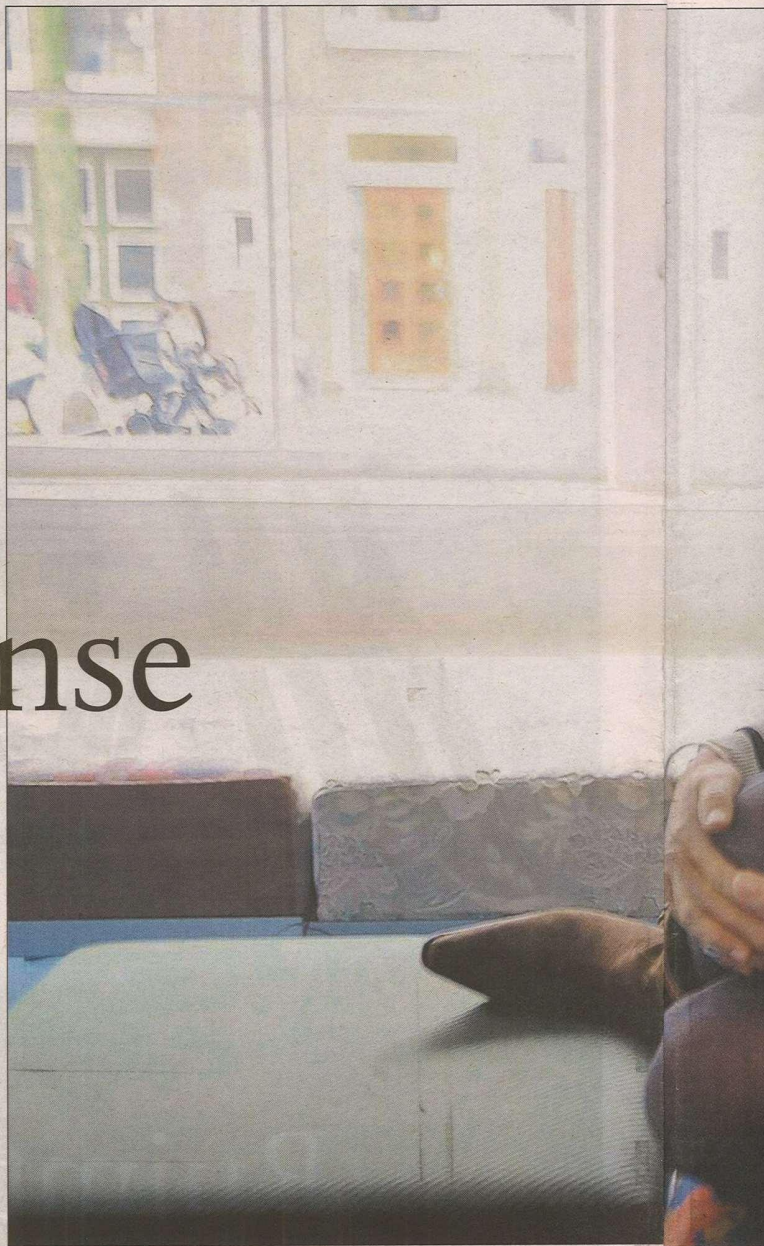

Een Samaritaanse donor

door Paul Bolwerk

paul.bolwerk@gelderlander.nl

Stannie Stoter gaat in het voorjaar onder het mes om een onbekende een nier te doneren.

De helft van de niertransplantaties in Nederland vindt plaats met nieren van levende donoren. Vaak om een familielid, vriend of kennis met een nierziekte een nieuwe toekomst te gunnen. In uitzonderlijke gevallen is sprake van volstrekt belangeloze donatie. De Arnhemse Stannie Stoter is zo'n Samaritaanse donor. Zij werd geraakt door de kersttoespraak van koningin Beatrix van vorig jaar en besloot zich aan te bieden.

'Ben je geliefd? Heb je veel vrienden?" Met dit soort vragen stelde een psychiater van het Universitair Medisch Centrum Nijmegen St. Radboud de Arnhemse Stannie Stoter (53) in een uitgebreid vraaggesprek op de proef om te bezien hoe onbaatzuchtig ze is in haar besluit om één van haar twee gezonde nieren te doneren aan een volstrekt onbekende nierpatiënt. Zo'n screening is een onderdeel van een

zes tot negen maanden durende standaard-procedure voor nierdonoren. Het doel is na te gaan of de donor uit vrije wil en belangeloos handelt. „Het is ook om te voorkomen dat donoren handelen uit verkeerde motieven, bijvoorbeeld om aandacht te krijgen of om respect of waardering af te dwingen. Nou, daar gaat het mij absoluut niet om. Door een nier af te staan, geef ik een nierpatiënt de kans om een nieuw leven op te bouwen. Ik ben gezond, hoef alleen voor me-

zelf te zorgen, heb twee studerende kinderen en ben zelfvoorzienend", zegt Stannie Stoter, een Arnhemse met een grote vriendenkring en een druk sociaal en cultureel leven. De Arnhemse, werkzaam als administratieve kracht in het Arnhemse ziekenhuis Rijnstate, flexwerker (verpleegkundige) in de psychiatrie en medewerker bij de Arnhemse toneelgroep Oostpool, krijgt als nierdonor zes weken betaald verlof. „Die periode is nodig om te kunnen herstellen van de ingreep", aldus Stoter. Ze gaat komend voorjaar onder het mes. Ze weet precies op welke datum en tijdstip in het Nijmeegs academisch ziekenhuis, één van de acht transplantatiecentra in Nederland, bij haar een nier wordt weggehaald, maar wil dat bewust niet zeggen. „Tussen nierdonatie en de nierimplantatie bij een patiënt die in een naastgelegen operatiekamer wacht, zit zo weinig tijd, dat de ontvanger van mijn nier op basis van het krantenartikel kan achterhalen wie de donor is. Dat wil ik helemaal niet. Ik wil ook

niet weten wie mijn nier krijgt en of de transplantatie geslaagd is. Evenmin of de nierdonatie zin heeft had of niet. Dat vert alleen maar omnoeg geestelijke beting op", vindt Stannie. Ze werkt mee aan dit artikel, „niet zowat voor het tekort van aandacht te vragen voor het tekort van donoren in de hoop mensen ertoe te bewegen om ook donor te worden." „Jarenlang heb ik van bij meegemaakt hoe het leven van Jette, een dochter van vrienden, door een aangeboren nierziekte werd overheerst. Al haar zestiende moest ze in 2009 drie of vier keer per week van Doetinchem naar Nijmegen voor nierdialyse. Dat belastend en inwendig, niet alleen voor 'n jonge meid maar voor het hele gezin. Daarom gingen haar ouders in hun falie, vrienden- en kennissenkring op zoek naar een nierdonor, omdat ze zelf geen geschikte nier konden geven aan hun dochter. Dat heeft nu aan het denken gezet. „Na verloop van tijd loopt ik, en dat is ik indertijd niet aan 's of haar ouders

foto Do Visser/De Gelderlander

Meer nieren van levende donoren

- Nederland telt circa 6000 dialyserende nierpatiënten.
- De wachttijd op een nier is gemiddeld zo'n 4 tot 5 jaar.
- In 2010 stonden 964 mensen op de wachtlijst.
- In 2010 vonden 860 niertransplantaties plaats: 473 donaties van levende donoren en 387 van overledenen.
- Het UMC St. Radboud in Nijmegen verricht jaarlijks circa 110 niertransplantaties.
- Samaritaans ofwel belangeloos doneren aan een onbekende komt in ons land weinig voor. Tot op heden telt Nederland 80 Samaritaanse nierdonaties.
- Voor meer informatie: www.nierstichting.nl
- bron: Prof.dr. Andries Hoitsma, hoogleraar orgaantransplantatie en donatie Radboud Universiteit Nijmegen en de Nierstichting

of de
n of de
t. Dat le-
jke belas-
mee aan
lf maar
kort aan
te bewe-

maakt,
er van
erziekte
nde
per
egen
en ingrij-
meid
gingen
den- en
nierdo-
nier kon-
leeft me

dat heb
ouders

verteld, om een nier beschikbaar te stellen aan Jette. Maar dat was niet meer nodig, omdat de zus van een vriendin van de Doetinchemmers, zich als nierdonor heeft aangeboden. De niertransplantatie is medio vorig jaar bij Jette geslaagd. Ze is daarna zó opgeknapt. Werkelijk ongelooflijk", zegt Stannie.

"Ja, het gaat ontzettend goed me. Ik kan door het ontvangen van een gezonde nier, op 10 juni 2010, alles weer. De controles in het ziekenhuis worden steeds minder. De energie neemt weer toe", schetst de 18-jarige Jette van Hees, medisch secretaresse in opleiding aan het Graafschap College in Doetinchem. Ze is opgewekt. "Daar is alle reden toe, ik kan weer leven zoals ik wil." Uit dankbaarheid hebben haar ouders de nierdonor uit Haarlem een vakantie naar Lissabon cadeau gedaan. "Je wilt toch iets terug doen, ze heeft mijn leven gered." Inmiddels wordt het contact tussen Jette en haar familie en de nierdonor, geheel volgens afspraak, afgebouwd. "We moeten beiden verder met ons leven."

Het besluit van huisvriendin Stannie Storter om anoniem en belangeloos een nier aan een onbekende af te staan, noemt Jette van Hees 'erg dapper'. "Diepe respect daarvoor."

"Het is geen grote opoffering. Ik doe het graag", zegt de Arnhemse, "toen ik die Haarlemse donor al vrij snel na de transplantatie monter naast het ziekbed zag staan van Jette wist ik: dat ga ik ook doen. Maar de beslissing werd definitief na de laatste kersttoespraak van koningin Beatrix. Haar woorden over medemenselijkheid, betrokkenheid en solidariteit hebben me diep geraakt. Ik was er ontroerd door. Het heeft me gesterkt in mijn voornemen om een nier te doneren. Daarna heb ik het mijn kinderen, Geert (haar ex-partner - PB) en mijn vader van negentig verteld. Zonder uitzondering waren ze positief en steunen ze me. 'Wat fijn dat ik dit nog mag meemaken', zei mijn vader. Mijn keuze past binnen mijn opvoeding. We zijn thuis bijbels opgevoed. Ik kan ook niks met een veelgestelde vraag als 'Wat krijg je

ervoor?' Niets, maar daar hebben veel mensen ook wel moeite mee. Het wekt scepsis, bevreemding maar ook waardering."

"Noem het toeval, maar laatst zat ik tijdens een groepreis door Turkije naast een onbekende medereiziger. En, wat bleek het was een nierpatiënt die een nier had gekregen en daardoor weer in staat was om dingen te ondernemen. Prachtig toch. Dat was echt het laatste duwtje voor mij om er helemaal voor te gaan."

De Arnhemse heeft tot vlak voor de transplantatie het recht om van de ingreep af te zien, maar ze zal dat 'zeker niet doen'.

"Waarom ik begin, maak ik ook af." Ze is ook niet bang om haar overgeleverde nier, 'de beste mag ik zelf houden', door ziekte of ongeluk kwijt te raken.

"Natuurlijk, heb ik daar goed over nagedacht. Ik weet waaraan ik begin, mocht in de toekomst mijn enige nier schade oplopen, dan kom ik als geregistreerde nierdonor bovenaan de transplantatielijst. Dat is goed geregeld. Daar maak ik me geen zorgen over."